

Posudek diplomové práce

Název práce: Filozofování s dětmi jako způsob výchovy zážitkem ve volném čase
Autor: Richard Macků, DiS.
Posudek vypracoval: PaedDr. Petr Bauman

Posuzovaná diplomová práce je originálním příspěvkem k teorii výchovy ve volném čase, a to v oblasti výchovy zážitkem. Pokouší se o syntézu Lipmanova programu Filozofie pro děti (vycházejícího z Deweyovské tradice činnostního učení) a specificky českého pojetí výchovy zážitkem akcentujícího hru jako podstatný formující element.

Na práci kladně hodnotím zejména úsilí vyhnout se výhradně kompilačnímu pojetí, snahu vnést do problematiky vlastní perspektivu opřenou o teoretické studium i pedagogickou praxi. Velmi pozitivně hodnotím to, že se diplomand tématu věnoval dlouhodobě, rozvíjel je již v dřívější seminární práci, měl čas věci promyslet, pročíst některou zahraniční literaturu a dobře se připravit na konzultace. Text práce je tak v jistém slova smyslu výsledkem dialogu mezi vlastními myšlenkami diplomanda, studovanou literaturou a podněty vedoucího práce. Vzhledem k tomu, že tvorba diplomové práce byla v pravém slova smyslu tvůrčím procesem, výsledná podoba textu je velmi odlišná od jeho první verze. A dovoluji si tvrdit, že pokud by byla práce dopsána o několik měsíců později, text by se opět dále vyvinul.

Práce sestává z pěti základních kapitol. V první kapitole, která se snaží vyrovnat s některými terminologickými obtížemi, považuji za cenné zejména naznačení problému v odlišování pojmů „výchovná metoda“ a „výchovný přístup“. Toto rozlišení totiž pomáhá řešit některé nejasnosti, které se vyskytují u českých autorů píšících o Filozofii pro děti nebo výchově zážitkem. Žel, na dalších částech práce se toto odlišení zatím nepodařilo dostatečně „dotáhnout“ – ať už formálně (např. popisek u obr. 1 zní „metody...“, v záhlaví obrázku je naopak uvedeno „přístupy“), nebo koncepčně (zejm. kap. 2.2). Dále bych uvítal, kdyby terminologická kapitola obsahovala rovněž rozvedení a ujasnění pojmů *animátor* a *facilitátor*. Diplomand je užívá zejména v závislosti na kontextu a související odkazované literatuře (na některých místech zabývajících se VVČ vedoucího aktivit označuje jako animátora, při popisu FPD jako facilitátora), přitom např. francouzská pedagogická literatura překládá anglický termín *facilitator* jako *animateur*.

Kapitola druhá se pokouší vnitřně uspořádat a strukturovat prvky výchovy ve volném čase a vytvořit tak rámec pro podrobnější zabývání se výchovou zážitkem (3. kapitola). Zde se nabízí otázka, zda lze jednotlivé „přístupy“ uvedené v kapitole považovat za hierarchicky rovnocenné, či nikoli (a bude tak třeba provést revizi tohoto uspořádání). Diplomand se svými úvahami snaží rozvinout Opaschowského výčet metod PVC (viz str. 21), nicméně dále nezdůvodňuje, proč mezi přístupy či metody výchovy ve volném čase řadí právě oněch sedm. Kapitola zcela jistě trpí také tím, že se omezuje na poměrně úzký okruh autorů, z nichž čerpá.

Následující dvě kapitoly charakterizující výchovu zážitkem a Filozofii pro děti považuji za zpracované standardně. V páté kapitole je třeba vyzvednout snahu autora o přesah do praxe (např. zohlednění „poptávky po filozofování na trhu volnočasových aktivit nebo praktická doporučení pro kombinaci herních aktivit a filozofického dialogu), obávám se však, že tato kapitola zůstala dlužna něco ze zamýšlených cílů formulovaných v úvodu práce, zejména cíl „popsat a zdůvodnit roli filozofické reflexe v procesu modifikace zkušenosti prostřednictvím zážitků.“ Za zajímavou považuji například otázku (možného?) odlišení reflexe jako *review* a filozofické reflexe. Rovněž je možné se ptát, zda pojem *filozofická reflexe* označuje totéž co pojem *filozofické zkoumání* (angl. *inquiry*). Nicméně mám za to, že hledání a rozpracování odpovědí na tyto otázky by aktuálně bylo nad rámec rozsahu předkládané diplomové práce. Zároveň jsem přesvědčen, že se jimi autor diplomové práce bude i dále zabývat.

Přes výhrady, které je jistě možné k dílčím aspektům textu vznést, je zřejmé, že se diplomand vydal na poměrně nelehkou cestu vlastního formulování teoretických i praktických problémů a otázek, na cestu poctivého (a namáhavého) hledání odpovědí na ně. Ačkoli práce zatím předkládá odpovědi mnohdy nehotové a nedokonalé, hodnotím ji jako nadprůměrnou. Jako vedoucí práce velmi oceňuji samostatnost diplomanda při zpracování zvoleného tématu. Oceňuji zejména, že pokud se řídil mémi pokyny, vždy tak činil nikoli ve „slepé poslušnosti“, ale po věcné diskusi a vyjasnění si vlastních stanovisek.

Domnívám se, že předkládaná práce splňuje příslušné požadavky a **doporučuji** ji k obhajobě.

V Českých Budějovicích, 15. srpna 2008.



PaedDr. Petr Bauman
vedoucí diplomové práce
katedra pedagogiky, TF JU